

รายงานการวิจัย

การพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้

Development of Innovation for Enhancing Teachers' Competency in Teaching and Learning

คณะผู้วิจัย

พรทิพย์ ไชยโส	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เรณูมาศ มาอ่อน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กอบกุล สรรพกิจจำนง	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นฤมล ยุตาคม	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ชานนท์ จันทรา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ชรินทร์ มั่งคั่ง	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พิกุล เอกวางกูร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ เป็นโครงการที่ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของการเสริมสร้างสมรรถนะครูในปัจจุบัน 2) พัฒนาค้นแบบระบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับนิสิตครูที่เหมาะสมและเพียงพอในการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพครู 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมและศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะของนิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4) สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนในสถาบันผลิตครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) พัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครู โดยการประมวลสังเคราะห์จากต้นแบบระบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะของนิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 6) ให้เกิดเครือข่ายและการดำเนินงานเครือข่ายสถาบันผลิตครูในการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ/เทคโนโลยีการเรียนการสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้นวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถาบันผลิตครู ในการเตรียมนิสิต/นักศึกษาครู ให้มีศักยภาพในด้านเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน และความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะของนิสิต/นักศึกษาครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการวางแผนทางการสนับสนุนการผลิตครูและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูง สนองนโยบายการพัฒนาการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่อไป

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนงบประมาณเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ผู้สอนที่ได้ให้ความร่วมมือนำนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนไปทดลองใช้และได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ทางคณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมในการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

คณะผู้วิจัย

กรกฎาคม 2556

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ การพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้

Development of Innovation for Enhancing Teachers' Competency in Teaching and Learning

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2555 จำนวนเงิน 259,386 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2556

ชื่อผู้วิจัย นางสาวพรทิพย์ ไชยโส (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทร. 02-579-7114)

นางเรณูมาศ มาอ่อน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทร. 02-942-8672)

นายชรินทร์ มั่งคั่ง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โทร. 053-944-223 ต่อ 226)

นางสาวนฤมล ยุตาคม (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทร. 02-579-7114)

นายชานนท์ จันทรา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทร. 02-579-7114)

นางกอบกุล สรรพกิจจำนง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทร. 02-942-8674)

นางสาวพิกุล เอกวางกูร (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทร. 02-579-7114)

นิสิต/นักศึกษาครูต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยนี้คือ การพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครู พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการดำเนินการร่วมกันของสถาบันผลิตครูให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนานวัตกรรมฯ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการผลิตครูจำนวน 34 คนและนิสิต/นักศึกษาครูจำนวน 190 คน 2) การวิจัยเชิงพัฒนานวัตกรรมโดยใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยระยะที่ 1 และผลการสังเคราะห์จากผลการดำเนินการโครงการวิจัยย่อย และประเมินผลการใช้นวัตกรรมฯ โดยทดลองกับนิสิต/นักศึกษาครูที่กำลังฝึกปฏิบัติงานครูจากสถาบันผลิตครู 4 สถาบัน

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. ได้สมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างให้กับนิสิต/นักศึกษาครู ประกอบด้วยสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษา สมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาเฉพาะ

2. ได้นวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) กรอบแนวคิดในการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน ความรู้เนื้อหาวิชาเฉพาะและความรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษา 2) กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยต้นแบบระบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะนิสิต/นักศึกษาครูทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา คู่มือในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะนิสิต/นักศึกษาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะนิสิตครูด้านความรู้ความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ และ 3) เครื่องมือที่อาจารย์จากสถาบันผลิตครูใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะนิสิต/นักศึกษาครูในการจัดการเรียนรู้ในระหว่างปฏิบัติงานครู

ผลการประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมฯ พบว่า นิสิต/นักศึกษาครูส่วนใหญ่มีสมรรถนะทุกด้านอยู่ในระดับดีมากและระดับดี ซึ่งแสดงว่า นวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลสูง และการนำนวัตกรรมฯ ไปใช้ควรทำในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาร่วมกันระหว่างสถาบันผลิตครู

คำสำคัญ

การพัฒนานวัตกรรม, การส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้, นิสิต/นักศึกษาครู

ABSTRACT

Student teachers must be acquired teaching competency to develop their student's full potential. The main objectives of this research were to develop instructional innovation that enhanced student teacher competency in teaching. This research is also aimed at creating a network among teacher educational institutions focus on developing student teachers according to Teacher Professional Standards. The research is operated in 2 phases: 1. Descriptive research design was used to gather basic information needed for creating instructional innovation from 34 educators and 190 student teachers from teacher educational institutions. 2. Experimental development research design was used to develop innovation based on the findings from phase 1 and the results of synthesizing three sub-research projects and to evaluate the efficiency of the innovation in experimental settings with 4 teacher educational institutions. The research results were as follows.

1. It was revealed that the key competencies needed to enhance in student teachers were competency in using educational technologies, educational assessment, and pedagogical content knowledge.

2. The results indicated that the innovation which enhanced teacher competency in teaching obtained composed of 3 main components: 1) Conceptual framework in enhancing teacher competency in teaching included pedagogical knowledge, content knowledge, and educational technological knowledge; 2) Activities that enhanced teacher competency in teaching were composed of the teaching prototype enhancing student teachers' educational technological competency, teacher manual for enhancing student teachers' learning assessment competency, and teacher professional development program for enhancing pedagogical content knowledge competency; 3) Tools which were used by instructors in enhancing student teachers' teaching competency during student teaching. The result from assessing the innovation revealed that most of student teachers possessed very good and good levels of competency in all aspects. This means that the developed innovations are highly effective. The innovations should be applied in networking model among teacher educational institutions.

Key words

Innovation Development, Enhancing Teachers' Competency in Teaching and Learning, Student Teachers